

ПРЕПОРЪКИ ЗА ПЪТНА БЕЗОПАСНОСТ

С оглед гореизложеното от отдел „Пътна полиция” – СДВР отправят препоръки за пътна безопасност към водачи, пътници и пешеходци и обръщат внимание на влезлите в сила от 07.09.2025 г. изменения и допълнения на Закона за движението по пътищата.

I. Препоръчително е пешеходците да имат следното поведение:

1. Да вървят по тротоара.
2. Да използват подлезите и надлезите.
3. Ако няма тротоар, да се движат срещу колите и най-вляво по банкета на пътното платно.
4. Преди да пресичат на пешеходна пътека, винаги да се оглеждат в двете посоки.
5. Да се убедят, че шофьорът ги е видял и разбрал, че ще пресичат. Предимството не гарантира безопасно пресичане.
6. Да пресичат улицата бързо.
7. Да пресичат само на зелено.
8. Дори светофарът да свети зелено, да се оглеждат за приближаващи коли.
9. Да не отклоняват вниманието си, като гледат в телефона или друго устройство, когато пресичат.
10. Ако са със слушалки в/на ушите, да намалят звука, за да чуват страничните шумове, с което могат да избегнат евентуална опасност, след подаден звуков сигнал от водача на превозното средство.
11. Ако са велосипедисти и използват тротоара или пешеходната пътека, да слезат от велосипеда и да го бутат.

Особено важно е спазването на препоръките от децата, като за по-малките движейки се с придружител нагледното обучение е задължително като се обърне внимание на следното:

- да се покаже на детето най-безопасният маршрут до училище. Това обикновено е маршрутът с най-спокоен трафик и най-малко улици за пресичане;
- децата да се научат да ходят по тротоара, а не по пътното платно;
- да не играят с играчка докато ходят, защото може да я изпуснат на пътното платно;
- да се обясни на детето за какво да внимава докато върви и да бъде научено при пресичане да спазва следните правила: да спре на бордюра, да погледне наляво, после надясно, после пак наляво, да се ослуша за приближаваща кола и след това да премине;
- да му се напомни, че трябва да пресича на светофар само когато свети зеленият сигнал;
- да му се разяснят опасностите при пресичане между спрели автомобили.

От 07.09.2025 г. са в сила следните допълнения в Закона за движение по пътищата, засягащи пешеходците.

При пресичане на платното за движение пешеходците да преминават по пешеходните пътеки при спазване на следните правила:

1. преди да навлязат на платното за движение, да спрат, да се огледат наляво и надясно и да се съобразят с приближаващите се пътни превозни средства;
2. да не удължават ненужно пътя и времето за пресичане, както и да не спират без необходимост на платното за движение;
3. да не преминават през ограждения;
4. да не използват мобилен телефон или друго мобилно устройство за комуникация или друго средство, отклоняващи вниманието им;
5. да пропуснат приближаващите релсови превозни средства.
6. пешеходците да не пресичат платното за движение непосредствено зад или пред спрял на спирка автобус, трамвай или тролейбус.

II. Водачите на ППС (пътни превозни средства) следва да се съобразяват и спазват следните препоръки:

1. да не спират в зоните на пешеходни пътеки или обособените места за пресичане на пешеходци, с което затрудняват видимостта на другите водачи на ППС, спрямо пешеходците;
2. независимо от разрешената скорост водачите да намаляват скоростта и да се движат с особено внимание в районите на пешеходни пътеки и други обособени места за пресичане на пешеходци;
3. да се движат с изключително внимание и подходяща скорост минавайки покрай спирките на градския транспорт и особено, ако има спряло ППС на спирката.

От 07.09.2025 г. са в сила следните допълнения към Закона за движение по пътищата, засягащи водачите:

Водачът на велосипед трябва:

1. да ползва светлоотразителна жилетка или светлоотразителни елементи върху видимата част на облеклото, позволяващи да бъде лесно забелязан при управлението му извън населените места, през тъмната част на денонощието и при намалена видимост;
2. да се движи възможно най-близо до дясната граница на платното за движение;
3. в тъмните часове на денонощието и/или при намалена видимост да управлява велосипеда с включена бяла или жълта светлина отпред;
4. при пресичане на платното за движение на пешеходна пътека да слезе от велосипеда и да пресече на собствен ход.

На водача на велосипед е забранено:

1. да превозва други лица върху велосипеда, освен деца до 6-годишна възраст или с тегло до 27 кг. на специално предвидени и сертифицирани столчета или седалки, освен ако велосипедът е произведен за ползване от повече от едно лице;
2. да превозва други лица върху велосипеда, ако е на възраст под 18 години;
3. по време на движение да използва мобилен телефон, друго мобилно устройство за комуникация или друго средство, отклоняващо вниманието

му, освен устройства, позволяващи използването им без участието на ръцете му;

4. да води животни, ако се движи по платното за движение.

Водачът на индивидуално електрическо превозно средство трябва:

1. да се движи по велосипедната инфраструктура, а при липса на такава – възможно най-близо до дясната граница на платното за движение;
2. да се движи с изправно индивидуално електрическо превозно средство, което развива максимална скорост до 25 km/h;
3. да ползва защитна каска;
4. при намалена видимост да управлява индивидуалното електрическо превозно средство с включени светлини и да ползва светлоотразителна жилетка или светлоотразителни елементи върху видимата част на облеклото, позволяващи да бъде лесно забелязан;
5. при пресичане на платното за движение да се придвижи съгласно правилата за движение по пътищата, съобразявайки се с приближаващите превозни средства и без да им отнема предимство, а ако пресича платното за движение на пешеходна пътека – да слезе от индивидуалното електрическо превозно средство и да пресече на собствен ход;
6. да има валидна застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите.

На водача на индивидуалното електрическо превозно средство е забранено да:

1. развива скорост, по-висока от 25 km/h;
2. се движи по пътища и улици, на които максимално разрешената скорост за движение на моторни превозни средства е над 50 km/h; ограничението не се прилага за улици с изградена велосипедна инфраструктура;
3. се движи в зони, обозначени с пътен знак В9 - "Забранено е влизането на велосипеди";
4. се движи по улици, обозначени с пътен знак Г 13 – „Пътна лента или платно за движение само на превозни средства от редовните линии”;
5. се движи в тъмната част на денонощието;
6. управлява превозното средство, без да държи кормилото с ръце или по начин, който създава опасност за останалите участници в движението, включително да извършва скокове или да го управлява на едно колело;
7. превозва други лица;
8. превозва, тегли или тласка предмети, които пречат на управлението на превозното средство или създават опасност за другите участници в движението;
9. се движи успоредно до друго индивидуално електрическо превозно средство или двуколесно пътно превозно средство;
10. се движи в непосредствена близост до друго пътно превозно средство или да се държи за него;
11. управлява превозното средство по площите, предназначени само за пешеходци;
12. използва мобилен телефон, друго мобилно устройство за комуникация или друго средство, отклоняващо вниманието му, освен устройства, позволяващи използването им без участието на ръцете му при управлението на индивидуално електрическо превозно средство;

13. води животни;
14. паркира превозното средство в паркове, градини, площи, детски и спортни площи, зелени площи, площи, предназначени само за пешеходци, тротоари, както и на входовете към метростанции или сгради, спирки на наземния транспорт, пътеки за преминаване и пред рампи за достъп на хора с увреждания, освен на определените за това места.

Минималната възраст на водача за управление на индивидуално електрическо превозно средство е 16 (шестнадесет) години.

На водача на двуколесно пътно превозно средство е забранено:

1. да се движи успоредно до друго двуколесно пътно превозно средство;
2. да управлява превозното средство, без да държи кормилото с ръка, както и да освобождава педалите, с които контролира превозното средство;
3. да се движи в непосредствена близост до друго пътно превозно средство или да се държи за него;
4. да превозва, тегли или тласка предмети, които пречат на управлението на превозното средство или създават опасност за другите участници в движението;
5. да управлява превозно средство по площите, предназначени само за пешеходци; тази забрана не се отнася за велосипедисти на възраст до 12 години;
6. при приближаване към пешеходна пътека водачът на нерелсово пътно превозно средство е длъжен да пропусне сигнализиращите, че ще пресичат платното за движение на пешеходната пътека, стъпилите на пешеходната пътека или преминаващите по нея пешеходци, като намали скоростта или спре;

В сила от 07.02.2026 г. да управлява индивидуално електрическо превозно средство, което не е регистрирано.

Водачите на ППС да имат предвид, че пешеходците най-често са непредвидими в действията си и поради различни фактори, отрицателните последици в повечето случаи са за тях.

Скейтбордът, ролерите и скутерите са начин за придвижване, но не са безопасни за управление по пътищата. Те са нестабилни и могат да бъдат заплаха както за този, който ги управлява, така и за околните. Многократно по-опасни са, ако ги управлява неопитен човек.

Поради това се препоръчва скейтборд и ролери да се карат в паркове и градини, и никога по улицата. Необходимо е да се избягват оживени места и да се внимава за другите пешеходци, особено за малки деца и възрастни хора.

III. Препоръките към пътниците са следните:

1. да пътуват при правоспособен водач (който има свидетелство за управление на моторно превозно средство);
2. да пътуват при водач, който не е употребил алкохол, дрога или други упойващи вещества;
3. да поставят обезопасителен колан/ защитна каска;
4. да не стоят на място, което пречи на водача да контролира превозното средство;

5. да не пречат на водача, да не го разсейват с поведението си — да не говорят високо, да не пускат силно музика;
6. да седат на задната седалка, ако не са навършили 12 години;
7. да не подават главата, ръцете или краката си през прозореца/люка на превозното средство;
8. да се качват и слизат отдясно, от страната на тротоара по посока на движението;
9. да пазят чиста околната среда. Да не изхвърлят нищо през прозореца;
10. да бъдат взискателни към водача, ако не си е поставил колан/каска;
11. да бъдат критични към водача, ако превишава скоростта или нарушава други правила;
12. да помнят, че ако превозното средство е повредено и го теглят, е забранено в него да има пътници.

От 07.09.2025 г. са в сила следните допълнения в Закона за движение по пътищата, отнасящи се до пътниците в моторни превозни средства от категории M1, N1, N2 и N3, когато са в движение, използват системи за обезопасяване, с които моторните превозни средства са оборудвани. За деца с ръст под 150 сантиметра, които пътуват в моторни превозни средства от категориите M1, N1, N2 и N3, задължително се използват системи за обезопасяване на деца от пълния или непълния клас по смисъла на чл. 137б, ал. 2. от ЗДвП, съобразен с теглото на детето, в съответствие със:

1. класификацията по чл. 137б, ал. 1 от ЗДвП – за системите за обезопасяване на деца, одобрени в съответствие с чл. 137г, ал. 1, т. 1 от ЗДвП;

2. данни от производителя за височината и максималното тегло на детето, за което е предназначена системата за обезопасяване на деца, одобрена в съответствие с чл. 137г, ал. 1.

Най-често пострадалите в пътнотранспортни произшествия деца са били пътници в автомобилите на своите родители или близки. Грижата за детето като пътник в семейния автомобил не рядко се пренебрегва, като нуждата от използването на обезопасителния колан или на обезопасителната система за деца не се осъзнава като средство за защита, а като необходимост за предпазване от глоба.

Често родителите решават, че децата им са вече достатъчно пораснали и им предоставят управлението на мотопеда, мотоциклета или автомобила, като сами ги учат на това. Затова е важно да не забравяме, че на пътя или в превозното средство нашата безопасност е в нашите ръце.

На интернет страницата на Държавната агенция „Безопасност на движението по пътищата“ www.sars.gov.bg/obuchenie/ в секция „Полезно“ — „За децата“ са публикувани интерактивни уроци и учебно помагало за безопасност на движението по пътищата, Наръчник за родители по безопасност на децата при движение по пътищата, както и Наръчник за защита на децата от съвременните опасности.